

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 7. januar 2008
Kontor: Lovafdelingen
Sagsnr.: 2007-792-0418
Dok.: LOJ41055

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 100 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 5. december 2007.

Lene Espersen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 100 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Vil ministeren sikre, at unge kriminelle under 18 år, som er tiltalt eller dømt for en grov forbrydelse, ikke løslades på grund af manglende pladser på de sikrede institutioner, og mener ministeren ikke, at det er krænkende for retsbevidstheden, at de unge kriminelle løslades?”

Svar:

Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at det angår anbringelsen af unge under 18 år i de sikrede pladser på døgninstitutioner for børn og unge, der er reguleret i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 26. september 2007.

Det kan oplyses, at de sikrede pladser på disse døgninstitutioner i praksis ikke anvendes til afsoning af ubetingede fængselsstraffe, men at de sikrede pladser f.eks. benyttes til anbringelse af unge som led i en ungdoms-sanktion. Unge under 18 år kan desuden anbringes i en sikret plads på en døgninstitution som surrogat for varetægtsfængsling før eller efter domfældelse.

Med hensyn til antallet og udnyttelsen af de sikrede pladser mv. har Justitsministeriet til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Velfærdsministeriet, der herom generelt har oplyst følgende:

”Antallet af sikrede pladser er steget med 158 pct. fra 2000 til 2007, svarende til 76 pladser. Dette er sket parallelt med, at antallet af anbringelser er steget med 157 pct. fra 2000 til 2006.

I de seneste år har der været en stor stigning i antallet af afvisninger på grund af pladsmangel. Fra 2005 til 2006 steg antallet af afvisninger fra 95 til 165.

På baggrund af antallet af afvisninger i 2006 vurderes det, at der ville have været behov for yderligere 10 pladser i 2006.

Med kommunalreformens opgavefordeling er det kommunerne, der skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på sikrede døgninstitutioner. Kommunerne kan opfylde deres forsyningsforpligtelse ved samarbejde med regionerne, og regionerne skal efter aftale med kommunerne etablere sikrede døgninstitutioner.

Med henblik på fremover at sikre den nødvendige kapacitet på området og hindre, at der sker afvisninger på grund af pladsmangel, er regeringen og kommunerne enige om, at en vurdering af kapacite-

ten på de sikrede døgninstitutioner fremover skal indgå som et fast punkt i rammeaftalerne mellem regionerne og kommunerne på det sociale område.

For at bringe antallet af sikrede pladser på niveau med behovet inden kommunalreformens ikrafttrædelse, er det i forbindelse med kommuneaftalen for 2008 aftalt, at regeringen skal søge satspuljepartiernes tilslutning til at finansiere etableringen af yderligere 10 pladser i 2008.

Velfærdsministeriet er opmærksom på problemerne med, at unge under 15 år placeres sammen med ”ældre” kriminelle unge samt at udviklingshæmmede og sent udviklede unge placeres sammen med kriminelle unge. Velfærdsministeriet vil tage disse problemstillinger op i det udvalg, der som led i kommuneaftalen for 2008 skal se på bl.a. brugen af de sikrede pladser. Udvalgsarbejdet afsluttes ultimo april 2008.”

Justitsministeriet har endvidere indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten om varetægtsfængsling af unge under 18 år. Rigsadvokaten har oplyst følgende:

”Retsplejelovens regler om varetægtsfængsling gælder også for unge lovovertrædere. Personer under 18 år søges dog undergivet varetægtsurrogat efter retsplejelovens § 765, medmindre der foreligger særlige grunde til at påstå almindelig varetægtsfængsling, eventuelt i isolation.

Der er i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2007 om behandlingen af sager mod unge lovovertrædere nærmere redegjort for, hvorledes anklagemyndigheden skal forholde sig i sager, hvor spørgsmålet om varetægtsfængsling af 15-17-årige er aktuelt. Af rigsadvokatmeddelelsen fremgår således bl.a. følgende:

”Justitsministeriet har i cirkulæreskrivelse af 10. april 1984 anmodet om, at der i alle tilfælde, hvor spørgsmålet om varetægtsfængsling eller opretholdt anholdelse af 15-17-årige er aktuelt, forholdes således fra anklagemyndighedens side:

1. Hvis den sigtede samtykker i anbringelse på sikret døgninstitution, jf. retsplejelovens § 765, nedlægges der fra anklagemyndighedens side påstand om sådan anbringelse. Der kan eventuelt nedlægges en subsidiær påstand om anbringelse i varetægtsfængsel.
2. Reglen under 1 kan fraviges, hvis sigtelsen angår særlig grov eller farlig kriminalitet.
3. Justitsministeriet skal pege på muligheden for i særlige tilfælde, hvor dette må anses for forsvarligt, at overveje anbringelse på åben institution for børn og unge, eventuelt med skærpet overvågning.

4. Hvis de sociale myndigheder af andre grunde end pladsmangel ikke ønsker at modtage den sigtede på institutionen, bør der i retten nøje redegøres for baggrunden for denne vægring. For anklagemyndigheden bør det være udgangspunktet, at en sådan benægtelse kun rent undtagelsesvis kan tages i betragtning, således at spørgsmålet om betydningen af de sociale myndigheds holdning om fornødent afgøres i retten.”

Af rigsadvokatmeddelelsen fremgår endvidere følgende:

”Varetægtssurrogater kan kun anvendes med samtykke fra sigtede.
[..]

Pladser på sikrede institutioner er ikke uden videre til rådighed som varetægtssurrogater.

Når politiet vurderer, at en ung skal anbringes på en sikret døgninstitution i varetægtssurrogat, retter politiet henvendelse til den sikrede institution, hvor den unge ønskes anbragt. Er der ikke plads på denne institution, overtager den pågældende institution opgaven med at finde den bedst egnede alternative placering.

Anbringelsesmulighederne bør drøftes med den sikrede institution inden grundlovsforhøret. Indtil placering i døgninstitution kan finde sted, anbringes den unge i varetægt i arresthus.”

Anklagemyndigheden skal således i sager, hvor den sigtede er 15-17 år, som hovedregel nedlægge påstand om varetægtsfængsling i surrogat, hvis den sigtede samtykker i en sådan anbringelse, jf. retsplejelovens § 765. I tilfælde, hvor der ikke er plads på en sikret døgninstitution, skal anklagemyndigheden nedlægge påstand om varetægtsfængsling i arresthus, indtil placering i døgninstitution kan finde sted.

Jeg har med henblik på at få belyst kredsens erfaringer med varetægtsfængsling af 15-17-årige indhentet udtalelser fra fire politikredse (Københavns Politi, Fyns Politi, Østjyllands Politi og Nordjyllands Politi).

De hørte kredse har oplyst, at man i kredsene til tider oplever vanskeligheder med at skaffe pladser i sikrede døgninstitutioner til sigtede, der skal varetægtsfængsles i surrogat.

De hørte politikredse oplyser endvidere, at anklagemyndigheden nedlægger påstand om varetægtsfængsling på almindelige vilkår i arresthus, indtil der kan skaffes en plads på en sikret døgninstitution, hvis dette ikke umiddelbart er muligt. To kredse oplyser, at der i disse tilfælde ofte sker en kortere fængsling (3 x 24 timer, en uge eller 10-14 dage) med henblik på, at der inden for denne periode kan søges tilvejebragt en plads på en sikret institution.

To kredse oplyser, at løsladelser på grund af en manglende plads i en sikret institution er forekommet.

Som det fremgår, er der således i nogle tilfælde vanskeligheder med at skaffe pladser i sikrede døgninstitutioner, ligesom der er forekommet løsladelser som følge heraf.

Rigsadvokaten har imidlertid netop fået Procesbevillingsnævnets tilladelse til at indbringe en landsretskendelse for Højesteret. Ved denne kendelse var der sket løsladelse af to unge mænd, der var sigtet for røveri, under henvisning til, at der ikke samme dag var ledige pladser på en sikret institution.

Rigsadvokaten vil i den pågældende sag over for Højesteret gøre gældende, at der ikke burde være sket løsladelse alene af den grund, at det ikke var muligt at anbringe de pågældende på en sikret institution.

Når Højesterets afgørelse af kæremålet foreligger, vil jeg orientere Justitsministeriet om udfaldet af kæremålet.”

Justitsministeriet kan henholde sig til det, der er anført af Velfærdsministeriet og Rigsadvokaten. Som det fremgår af Velfærdsministeriets udtalelse, er der allerede taget initiativ til at forøge antallet af sikrede pladser på døgninstitutioner for børn og unge. Endvidere vil Justitsministeriet i lyset af Højesterets afgørelse i den sag, som er omtalt af Rigsadvokaten, overveje behovet for eventuelle yderligere tiltag på området.